

Nd.

492. Frumvarp til laga

um breyting á lögum nr. 58 1935 og afnám laga nr. 22 1943, um hafnargerð á Hornafirði.

Flm.: Páll Þorsteinsson.

1. gr.

1. gr. laga nr. 58 1935 orðist svo:

Til hafnargerðar á Hornafirði veitist úr ríkissjóði $\frac{3}{5}$ kostnaðar eftir áætlun, sem ríkisstjórnin hefur samþykkt, þegar fé er veitt til þess í fjárlögum, allt að kr. 1080000.00 — einni milljón og áttatíu þúsund krónum —, gegn $\frac{2}{5}$ úr hafnarsjóði Hafnarkauptúns.

Með kostnaði við hafnargerð teljast nauðsynlegar dýpkanir á höfninni og inn-siglingarleiðinni.

2. gr.

2. gr. sömu laga orðist svo:

Ríkisstjórninni veitist heimild til að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs allt að kr. 720000.00 — sjö hundruð og tuttugu þúsund króna — lán, er hafnarsjóður Hafnarkauptúns kann að fá til hafnargerðar, gegn ábyrgð Nesjahrepps og sýslunefndar Austur-Skaftafellssýslu, enda sé lánið tekið fyrir milligöngu Landsbankans, ef það er tekið erlendis. Tillagið úr ríkissjóði og ábyrgð ríkissjóðs er bundin því skilyrði, að yfirumsjón með verkinu og reikningshald sé falið manni, sem atvinnunálaráðu-neytið samþykkir.

3. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 22 26. febr. 1943, um breyting á lögum nr. 58 28. jan. 1935, um hafnargerð á Hornafirði.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Árið 1935 voru fyrst sett lög um hafnargerð á Hornafirði. Samkvæmt þeim lögum var heimilað að verja til hafnarframkvæmda þar 130 þús. krónum. Var unnið fyrir nokkurn hluta þeirrar upphæðar um sama leyti og lögin voru sett. Með því var þó ekki leyst af hendi nema lítið eitt af því, sem gera þarf til endurbóta á höfninni.

Þegar séð var, hvað hin fyrsta framkvæmd kostaði, varð augljóst, að fjárframlag það, sem hafnarlögin heimiluðu, var alls ekki fullnægjandi og þeim mun síður, er dýrtíðin óx.

Á þinginu 1942—43 var því hafnarlögumum breytt í það horf, að heimilað var að leggja fram samtals hálf milljón króna til hafnargerðarinnar. Þá hafði ekki verið rannsakað til fulls, hvað gera skyldi, svo að ekki þótti gerlegt þá að spenna bogann meira en gert var.

Síðan hafa verið gerðar athuganir um nauðsynlegar umbætur á höfninni. Hefur vitamálastofan nú lokið við áætlanir og uppdrátt að þeim framkvæmdum, sem fyrirhugaðar eru á þessum stað. Kemur þá í ljós, að það fjárframlag, sem hafnarlög in heimila til framkvæmdanna, muni reynast allt of lágt. Kostnaðaráætlun vitamálastjóra fylgir hér með. Nær hún yfir flestar þær framkvæmdir, sem rætt hefur verið um, að gera þyrfti á þessum stað, þótt ekki sé enn fullráðið um þau verk, sem sumir liðir áætlunarinnar fjalla um.

Kostnaðaráætlunin nemur samtals 360 þús. krónum. Er þá miðað við verðlag, eins og það var fyrir stríðið. Þess vegna má ætla, að kostnaðurinn reynist nú fjórum til fimm sinnum hærri en þar er talið, og eru ákvæði frumvarpsins miðuð við það. Hér er því farið fram á að breyta ákvæðum laganna í það horf að heimila einnar millj. og átta hundruð þús. króna framlag til hafnarbóta á þessum stað.

Hornafjörður er í senn eini verzlunarstaður Austur-Skaftafellssýslu og mikil fiskveiðistöð. Um það eiga héraðsbúar ekki einir hlut að máli. Þangað sækja árlega tveir til þrjú tugir vélbáta úr öðrum sýslum, einkum af Austfjörðum, til fiskveiða á vetrarvertíð. Hornafjörður er því í raun réttir fiskihöfn fyrir heilan landsfjórðung. Vegna þeirrar sérstöðu, sem Hornafjörður hefur að þessu leyti, og sökum þess að óhjákvæmilegt er að hefjast þarna handa um miklar framkvæmdir, m. a. til að greiða götu allra þeirra, sem leita til Hornafjarðar á vetrarvertíðinni, er hér vikið frá ákvæðum laganna, eins og þau eru nú, um þátttöku ríkisins í hafnargerðinni, og lagt til, að ríkissjóður greiði $\frac{3}{5}$ hluta alls kostnaðarins.

Fylgiskjal.

Áætlun vitamálastjóra um kostnað við hafnargerð á Höfn í Hornafirði.

Hér fer á eftir kostnaðaráætlun að framkvæmdum þeim, sem helzt hefur komið til mála, að gerðar yrðu, eftir athugun staðhátta og viðtali við ráðandi menn á staðnum. Er í öllum áætlununum miðað við verðlag 1938.

Dýpkun. Hvað dýpkun viðvikur, þá virðist eindregin ósk allra hlutaðeigandi, að svæðið framan kaupþúnsins yrði aðalhafnarsvæði staðarins, þannig að bátar gætu komizt að bryggjum þeim, sem þar eru, hvernig sem stæði á sjó, og haft legupláss við bryggjurnar og á svæðinu fram af. Í samræmi við það hefur verið gert ráð fyrir að dýpka niður í þriggja m dýpi við stórstraumsfjöruborð, í fyrsta lagi 20 m breiða rennu eða rás, sem gengi frá Mikleyjarál og inn undir Heppu, og í öðru lagi allt svæðið frá Heppu og inn fyrir bryggju Sig. Ólafssonar. Yrði það einnig dýpkað í þriggja m dýpi um lægstu fjöru. Breidd þess dýpkunarsvæðis yrði allt að 60 m um miðbikið, en mjókkandi til beggja enda. Gæti þá orðið þar allgott legupláss og snúningspláss fyrir báta og skip. Það magn, sem taka þyrfti upp, yrði samkvæmt nýjustu dýptarmælingum ekki undir 40000 m³. Með því að reikna með kr. 3.00 dýpkunarkostnaði pr. m³ yrði þessi upphæð kr. 120000.00.

Sandvarnargarður. Þar sem mikill straumur er austur sundin, sem stafar frá, að kvísl úr Hornafjarðarfljóti fellur þar í gegn, er hætt við, að sandur og leir berist á hið dýpkaða svæði. Er talið nauðsynlegt, að garður verði lagður frá landi og út í Ósland til að loka fyrir straum þennan. Er vegalengd þessi um 530 m. Ef rekið yrði niður plankapil með svipuðu sniði og garður sá, sem gerður var frá Heppu í Standey árið 1935 og reynzt hefur vel, má gera ráð fyrir um kr. 90.00 kostnaði á hvern lengdarmetra garðs eða samtals kr. 48000.00. Þyrfti garðurinn að vera gerður um svipað leyti og dýpkunin færi fram. Væri þá straumur útilokaður nema sjávarfallsstraumur inn á sjálfan pollinn, og mætti þá gera ráð fyrir, að ekki yrði mikil hætta á sandburði úr því.

Bryggja. Gert hefur verið ráð fyrir að gera bryggju úr vikinni og yrði hún eign hafnarinnar sjálftrar. Er hún 50 m á breidd og allt að 60 m löng. Er hún gerð sem fylling með grjót- og malarfláa á hliðum, en fremsti hlutinn er staurabryggja, 6 m breið (og 50 m löng). Hæðin er ca. einn m yfir stórstraumsflóð. Mætti sennilega nota eitthvað af efni því, sem mokað yrði upp í fyllinguna. Er bryggja þessi áætluð á kr. 50000.00. Þar af er staurabryggjan kr. 30000.00 og fyllingin kr. 20000.00.

Hafskipabryggja. Loks hefur verið gerð áætlun að hafskipabryggju út frá Standey fram í Mikleyjarál. Nær hún út í ca. 6 m dýpi. Er hún gerð sem staurabryggja. Er landgangur bryggjunnar 7,0 m á breidd og ca. 66 m á lengd og aðalbryggjan 50 m á lengd og 12 m á breidd. Er bryggjan áætluð á kr. 110000.00.

Vegur. Til þess að bilfært verði að bryggjunni, er að sjálfsögðu nauðsynlegt að gera uppfyllingu fyrir vegi frá Heppu í Standey og leggja veg eftir Standey að bryggjustæðinu. Kemur vegurinn meðfram strandvarnargarði þeim, sem lagður var 1935, og er hann ca. 7,5 m á breidd að ofan með grjót- og malarfláa á útbrún. Hæð vegar er ca. 10 m yfir stærsta flóð. Mætti, eins og áður er sagt, nota efni það, sem grafið yrði, sem fyllingu undir veginn. Er reiknað með kr. 3.00 pr. m³ fylling, og verður þá vegurinn frá Heppu í Standey kr. 32000.00.

Heildarkostnaður yrði þá sem hér segir:

I. Sandvarnargarður í Ósland 530 m	kr. 48000.00
II. Dýpkun ca. 40000 m ³ á kr. 3.00	— 120000.00
III. Bryggja í Vikinni með fyllingu 50 m breið	— 50000.00
IV. Vegur frá Heppu í Standey	— 32000.00
V. Hafskipabryggja frá Standey	— 110000.00
	Kr. 360000.00

Fyrir utan það, sem nú er talið, væri æskilegt, að innsiglingarleiðin yrði dýpkuð. Er aðallega um haft að ræða fram og inn af eygni Helli. Samkvæmt mælingum, sem gerðar voru á síðasta sunni, reyndist dýpi þar ekki nema 3—4 m miðað við stórstraumsfjöru á ca. 400 m breiðri spildu. Væri dýpkuð þar renna 30 m breið, mætti gera ráð fyrir, að taka þyrfti um 15000 m³ burtu, ef dýpkað yrði niður í 5,0 m (miðað við fjöru), og bætist þá sá kostnaður við það, sem áður er talið.

Þar sem dýpkunin ásamt hinum nauðsynlega sandvarnargarði er stærsti liðurinn í áætluninni, gæti komið til mála að dýpka í fyrstu aðeins litið svæði milli Standeyjar og Álaugaeyjar ásamt svæðinu sunnan hinnar væntanlegu hafskipabryggju við Standey. Gæti maður þá hugsað sér, að byrjað yrði á því og gerð yrði hafskipabryggjan ásamt vegi út í Standey. Þótt ekki yrði gert meira í fyrstu, mætti telja það mjög mikilvæga umbót á hafnarskilyrðum staðarins. Hins vegar verður að telja nokkra hættu á, að sandur berist aftur á hið dýpkaða svæði.